

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

T U W

SIEDZIBA: 02-793 Warszawa, ul. H.Raabego 13

Infolinia: 0 801 001 003, +48 22 894 47 72

Regon 012114579, NIP 5261033426, www.tuw.pl, e-mail: tuw@tuw.pl

**OGÓLNE WARUNKI OBOWIĄZKOWEGO
ORAZ DOBROWOLNEGO UBEZPIECZENIA
UPRAW ROLNYCH OD ZDARZEŃ LOSOWYCH**

w tym realizowane ramach umowy zawartej z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi
w sprawie dopłat udzielanych na podstawie ustawy o ubezpieczeniach
upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Spis treści

Postanowienia ogólne.....	§ 1
Definicje.....	§ 2
Przedmiot i zakres ubezpieczenia.....	§ 4
Udział własny Ubezpieczonego w szkodzie.....	§ 6
Wyłączenia odpowiedzialności.....	§ 7
Zawarcie umowy ubezpieczenia.....	§ 8
Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa.....	§ 10
Suma ubezpieczenia.....	§ 13
Składka ubezpieczeniowa.....	§ 14
Dopłata do składki ubezpieczeniowej.....	§ 18
Obowiązki Towarzystwa.....	§ 19
Obowiązki Ubezpieczonego.....	§ 21
Określenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania.....	§ 25
Wypłata odszkodowania.....	§ 29
Rozpatrywanie odwołań, skarg i zażaleń.....	§ 31
Rozwiązywanie sporów.....	§ 34
Postanowienia końcowe.....	§ 35
Klauzule szczególne.....	

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia, zwanych dalej „OWU”, Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, zwane dalej „Towarzystwem”, zawiera umowy obowiązkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia upraw rolnych - objęte, a także nieobjęte dopłatami do składek za ubezpieczenie, uiszczanymi przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w ramach umowy w sprawie dopłat zawartej z Towarzystwem.
2. Obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia upraw rolnych obejmuje rolnika, który uzyskał płatności bezpośrednie w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego.
3. Obowiązek ubezpieczenia uważany jest za spełniony, jeżeli od dnia 1 lipca roku następującego po roku, za który rolnik uzyskał płatności bezpośrednie, w okresie 12 miesięcy, ochroną ubezpieczeniową objęte jest co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, od co najmniej jednego z ryzyk wymienionych w § 2 ust. 2 pkt 1 - 5.
4. Umowa ubezpieczenia może być zawarta na cudzy rachunek; w takim przypadku postanowienia OWU dotyczące Ubezpieczającego stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego, za wyjątkiem obowiązku zapłaty składki ubezpieczeniowej.
5. W porozumieniu z Ubezpieczającym, do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia odmienne lub dodatkowe, inne niż określone w OWU. Wprowadzenie takich postanowień wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności.

Definicje

§ 2

1. Określenia użyte w OWU oznaczają:
 - 1) **dopłata** - część składki ubezpieczeniowej, uiszczana przez ministra właściwego do spraw rolnictwa;
 - 2) **gospodarstwo rolne** - obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, a także obszar takich gruntów, niezależnie od powierzchni, jeżeli jest prowadzona na nim produkcja rolna stanowiąca dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o podatku dochodowym od osób prawnych;
 - 3) **plon główny**:
 - a) ziarno lub nasiona zbóż, rzepaku, rzepiku lub kukurydzy przeznaczonej na ziarno oraz nasiona roślin strączkowych,
 - b) korzenie buraków cukrowych,
 - c) bulwy ziemniaków,
2. Szkody spowodowane przez:
 - 1) **grad** - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z brytek lodu;
 - 2) **kolby i nadziemne części kukurydzy** przeznaczonej na paszę,
 - 3) **części warzyw** gruntowych przeznaczone do konsumpcji,
 - 4) **owoce lub całe nasadzenia drzew i krzewów** owocowych oraz truskawek,
 - 5) **szyszki** chmielu,
 - 6) **liście** tytoniu;
 - 4) **pole** - zwarty obszar danej uprawy rolnej, nie przedzielony żadnymi barierami naturalnymi, na którym jest prowadzona jedna uprawa rolna;
 - 5) **poletko kontrolne** - pas uprawy rolnej, o szerokości co najmniej 2 metrów, przebiegający w środkowej części pola, przez całą jego długość;
 - 6) **producent rolny** - osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, w której posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne, będąca małym lub średnim przedsiębiorcą w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12.01.2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001, str. 33, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, str. 141);
 - 7) **rolnik** - osobę fizyczną lub prawną, bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, której gospodarstwo znajduje się na terytorium Wspólnoty Europejskiej, określonym w art. 299 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, która prowadzi działalność rolniczą (zgodnie z art. 2 lit. a rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenie (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3 t. 40, str. 269, z późn. zm.) oraz uzyskała płatności bezpośrednie w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego;
 - 8) **składka** - całość lub część składki ubezpieczeniowej, uiszczana przez Ubezpieczającego;
 - 9) **szkoda całkowita** - całkowitą utratę plonu głównego lub zniszczenie roślin w stopniu kwalifikującym uprawę rolną do likwidacji, na skutek zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej;
 - 10) **szkoda wtórna** - kolejna szkoda, która powstała w tej samej uprawie rolnej w czasie jednego sezonu wegetacyjnego i tego samego okresu ubezpieczenia;
 - 11) **Ubezpieczający** - osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, która zawarła umowę ubezpieczenia i jest zobowiązana do zapłaty składki;
 - 12) **Ubezpieczony** - posiadacz upraw rolnych objętych umową ubezpieczenia;
 - 13) **umowa w sprawie dopłat** - umowę zawartą pomiędzy ministrem właściwym do spraw rolnictwa a Towarzystwem na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. nr 150, poz. 1249 z późn. zm.);
 - 14) **uprawy rolne** - uprawy zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych;
 - 15) **ustawa** - ustawę z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. nr 150, poz. 1249 z późn. zm.);
 - 16) **uzyskany plon** - masę plonu głównego ustaloną bezpośrednio przed zbiorem lub wynikającą z jego przeważania, dokonanego bezpośrednio po zbiorze.
2. Szkody spowodowane przez:
 - 1) **grad** - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z brytek lodu;

- 2) **ujemne skutki przezimowania** - oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin, lub całkowitej utracie plonu głównego lub jego części;
 - 3) **przymrozki wiosenne** - oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu głównego lub jego części;
 - 4) **powódź** - oznaczają szkody powstałe wskutek:
 - a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących lub stojących,
 - b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
 - c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich;
 - 5) **suszę** - oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb;
 - 6) **huragan** - oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;
 - 7) **deszcz nawalny** - oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności o wartości co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;
 - 8) **piorun** - oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia;
 - 9) **obsunięcie się ziemi** - oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:
 - a) **zapadanie się ziemi** - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zaważenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie,
 - b) **usuwanie się ziemi** - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;
 - 10) **lawinę** - oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórskich mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.
 - 7) Wariant **G U W P** - grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne oraz powódź;
 - 8) Wariant **GW** - grad oraz przymrozki wiosenne;
 - 9) Wariant **G U W** - grad, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne;
 - 10) Wariant **GU** - grad oraz ujemne skutki przezimowania;
 - 11) Wariant **G PLUS** - grad oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawinę;
 - 12) Wariant **GU PLUS** - grad, ujemne skutki przezimowania oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawinę;
 - 13) Wariant **GW PLUS** - grad, przymrozki wiosenne oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi oraz lawinę;
 - 14) Wariant **G U W PLUS** - grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawinę;
 - 15) Wariant **G U W P PLUS** - grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawinę;
 - 16) Wariant **PEŁNY PLUS** - grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, suszę oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawinę.
4. Ubezpieczenie upraw rolnych w jednym z Wariantów ubezpieczenia, wymienionych w ust. 3, spełnia obowiązek ubezpieczenia tych upraw, bez względu na wybrany przez Ubezpieczającego Wariant.
 5. Umowę ubezpieczenia upraw rolnych, w każdym z Wariantów, wymienionych w ust. 3, może zawrzeć także osoba, która nie ma obowiązku ubezpieczenia upraw rolnych.
 6. Ochrona ubezpieczeniowa Towarzystwa obejmuje szkody polegające na ubytku plonu głównego, zaś w odniesieniu do upraw chmielu i tytoniu, a także w owocach drzew i krzewów owocowych, w owocach truskawek oraz w przeznaczonych do spożycia nadziemnych częściach warzyw gruntowych, także straty jakościowe - w granicach wielkości plonu głównego ustalonej w umowie ubezpieczenia, z uwzględnieniem postanowień § 5.
 7. Na podstawie klauzul szczególnych Towarzystwo zawiera dodatkowe umowy ubezpieczenia upraw rolnych, nie objęte dopłatami do składki ubezpieczeniowej, w zakresie określonym w klauzuli szczególnej. Zawarcie dodatkowej umowy ubezpieczenia upraw rolnych możliwe jest pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia tych upraw na podstawie OWU.

§ 5

Towarzystwo odpowiada za szkody spowodowane przez:

- 1) powódź, grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi oraz lawinę - jeżeli szkody w plonie głównym wyniosą co najmniej 10%;
- 2) suszę - jeżeli szkody w plonie głównym wyniosą co najmniej 25%.

Udział własny Ubezpieczonego w szkodzie

§ 6

1. Wprowadza się udział własny Ubezpieczonego w szkodzie w wysokości 10% ustalonego odszkodowania.
2. Za zgodą Towarzystwa, Ubezpieczający może znieść udział własny, o którym mowa w ust. 1, po opłaceniu dodatkowej składki.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 7

Zakres ubezpieczenia nie obejmuje i Towarzystwo nie odpowiada za szkody :

- 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego;
- 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 3) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
- 4) powstałe wskutek trzęsienia ziemi, działania energii jądrowej, wojny, stanu wyjątkowego, strajku, buntu, rozruchów, rewolucji, manifestacji, blokady dróg, sabotażu, aktów terrorystycznych;

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 4

1. Przedmiotem ubezpieczenia na podstawie OWU mogą być znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uprawy rolne zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, truskawek, drzew i krzewów owocowych lub roślin strączkowych, z uwzględnieniem ust. 2.
2. Ubezpieczeniem objęty jest plon główny upraw rolnych.
3. Zakres ubezpieczenia, w zależności od wybranego przez Ubezpieczającego wariantu, obejmuje ryzyko lub ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez:
 - 1) Wariant **G** - grad;
 - 2) Wariant **U** - ujemne skutki przezimowania;
 - 3) Wariant **W** - przymrozki wiosenne;
 - 4) Wariant **P** - powódź;
 - 5) Wariant **S** - suszę;
 - 6) Wariant **PEŁNY** - grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź oraz suszę;

- 5) spowodowane przez szkodniki lub choroby nawet w przypadku, gdyby zdarzenie losowe wchodzące w zakres ochrony ubezpieczeniowej obniżyło odporność roślin na ich działanie;
- 6) spowodowane przez utworzenie się zastoisk wodnych na skutek opadów deszczu lub tajania śniegu na terenach bezodpływowych i nie zmeliorowanych;
- 7) powstałe w wyniku zalania terenu, które nastąpiło wskutek wadliwego działania lub awarii urządzeń odwadniających, sieci wodociągowej, sieci wodnokanalizacyjnej, basenów lub innych urządzeń;
- 8) spowodowane powodzią, w uprawach znajdujących się między ciekami lub zbiornikami wodnymi, a wałami ochronnymi (przeciwpowodziowymi) oraz na terenach zalewowych;
- 9) powstałe wskutek nieprzestrzegania terminów agrotechnicznych lub spowodowane wadliwie wykonanymi zabiegami agrotechnicznymi;
- 10) spowodowane samoistnym opadaniem lub osypywaniem plonu - wskutek opóźnienia zbiorów;
- 11) powstałe wskutek zakłócenia w działaniu środków chemicznych ochrony roślin lub nawozów, nawet jeżeli były one następstwem zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej;
- 12) powstałe w uprawach rolnych, jeżeli plon główny został zebrany przed przybyciem na miejsce szkody przedstawiciela Towarzystwa, a Ubezpieczony nie pozostawił poletka kontrolnego, umożliwiającego ustalenie przyczyny i rozmiaru szkody;
- 13) zgłoszone Towarzystwu po zbiorze plonu głównego lub po likwidacji uprawy rolnej;
- 14) powstałe w uprawach zastępczych;
- 15) za które zostało już przyznane lub wypłacone odszkodowanie z innego ubezpieczenia;
- 16) spowodowane opadami śniegu w uprawie kukurydzy na ziarno w roku zbioru;
- 17) będące następstwem ujemnych skutków przezimowania w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia po 1 grudnia;
- 18) wynikłe z wylegania roślin, nawet jeżeli wylegnięcie było następstwem zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej;
- 19) powstałe wskutek długotrwałych opadów deszczu;
- 20) w owocach drzew i krzewów owocowych spowodowane w okresie poprzedzającym naturalny opad, w wielkości odpowiadającej temu opadowi.

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 8

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku Ubezpieczającego, sporządzonego na formularzu Towarzystwa.
2. Termin składania wniosków o ubezpieczenie upraw rolnych:
 - 1) od ryzyka ujemnych skutków przezimowania – upływa z dniem 15 listopada roku poprzedzającego rok zbioru plonu głównego;
 - 2) od ryzyka suszy – upływa z dniem:
 - a) 31 maja roku zbioru plonu głównego – w przypadku upraw kukurydzy, tytoniu, chmielu, ziemniaków, gryki, prosa, fasoli oraz warzyw gruntowych z rodziny psiankowatych i dyniowatych,
 - b) 30 kwietnia roku zbioru plonu głównego – w przypadku pozostałych upraw rolnych.
3. W przypadku złożenia wniosku o ubezpieczenie upraw rolnych od ryzyka ujemnych skutków przezimowania oraz suszy w terminach późniejszych od określonych w ust. 2, umowa ubezpieczenia upraw rolnych nie zostanie zawarta.
4. We wniosku o ubezpieczenie Ubezpieczający zobowiązany jest podać cały areal danej uprawy rolnej, uprawianej w gospodarstwie rolnym.
5. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres wegetacji uprawy rolnej, nie dłuższy jednak niż 12 miesięcy.
6. Towarzystwo potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia upraw rolnych polisą.

§ 9

1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości Towarzystwa wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo zapytywało w formularzu wniosku albo przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach.
2. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.
3. Jeżeli Ubezpieczający lub jego przedstawiciel podał niezgodnie z prawdą do wiadomości Towarzystwa okoliczności, o których mowa w ust. 1, Towarzystwo wolne jest od odpowiedzialności, chyba że okoliczności te nie mają wpływu na zwiększenie prawdopodobieństwa zdarzenia objętego umową ubezpieczenia.

Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa

§ 10

1. Odpowiedzialność Towarzystwa **rozpoczyna się** od zasiewu lub wysadzenia, nie wcześniej jednak niż od dnia wskazanego w polisie oraz nie wcześniej niż od dnia następnego po zapłaceniu przez Ubezpieczającego składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 i 3.
2. Jeżeli umówiono się, że składka lub jej rata zostanie zapłacona przelewem na wskazane konto - odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się od dnia wskazanego w polisie.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się, w przypadku ryzyka wystąpienia skutków:
 - 1) powodzi i suszy - po upływie 30 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia (wystawienia polisy);
 - 2) gradu i przymrozków wiosennych - po upływie 14 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia (wystawienia polisy);
 - 3) ujemnych skutków przezimowania - od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia (wystawienia polisy), z tym że powinna być ona zawarta w terminie do dnia 1 grudnia.
4. Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki, Towarzystwo może określić krótsze terminy, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2.
5. Do dodatkowej składki, o której mowa w ust. 4, **dopłata nie przysługuje**.

§ 11

1. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia w ciągu 30 dni licząc od daty jej zawarcia, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy.
2. Odstąpienie lub rozwiązanie umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres, w jakim Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
3. Ubezpieczający może rozwiązać umowę ubezpieczenia z zachowaniem 7-dniowego terminu **wypowiedzenia**, w razie nieudzielenia przez Towarzystwo Ubezpieczającemu informacji przewidzianych przepisami prawa dotyczących umowy ubezpieczenia, o które Ubezpieczający zwrócił się na piśmie.
4. Towarzystwo może rozwiązać umowę ubezpieczenia:
 - 1) z zachowaniem 7-dniowego terminu wypowiedzenia w razie:
 - a) podania przez Ubezpieczającego nieprawdziwych okoliczności istotnych dla oceny ryzyka wystąpienia szkody lub jej rozmiaru, o które Towarzystwo zapytywało we wniosku o ubezpieczenie lub nie poinformowania Towarzystwa o zaistnieniu takich okoliczności w czasie trwania umowy ubezpieczenia,
 - b) uzasadnionego podejrzenia wyłudzenia lub próby wyłudzenia odszkodowania przez Ubezpieczającego, jeżeli Towarzystwo złożyło w tej sprawie zawiadomienie do organów ścigania;
 - 2) ze skutkiem natychmiastowym - jeżeli Towarzystwo ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki za ubezpieczenie lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została opłacona w terminie.

§ 12

Odpowiedzialność Towarzystwa **kończy się**:

- 1) z upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia;
- 2) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia;
- 3) z dniem rozwiązania umowy ubezpieczenia na skutek wypowiedzenia;
- 4) z chwilą wypłaty odszkodowania za szkodę całkowitą;
- 5) z chwilą zniszczenia danej uprawy na skutek zdarzeń innych niż wchodzące w zakres ubezpieczenia;
- 6) z chwilą zebrania plonu głównego;
- 7) w przypadku:
 - a) ryzyka wystąpienia ujemnych skutków przezimowania - z dniem 30 kwietnia roku zbioru plonów,
 - b) ryzyka wystąpienia skutków przymrozków wiosennych - z dniem 30 czerwca roku zbioru plonów,
 - c) ryzyka wystąpienia skutków suszy - z dniem 30 września roku zbioru plonów,
 - d) ubezpieczenia kukurydzy:
 - uprawianej na ziarno - z dniem 15 listopada roku zbioru plonów,
 - uprawianej na paszę - z dniem 31 października roku zbioru plonów.

Suma ubezpieczenia

§ 13

1. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
2. Sumę ubezpieczenia, odrębnie dla każdej uprawy rolnej, ustala Ubezpieczający z Towarzystwem w umowie ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia dla uprawy rolnej wysiewanej lub wysadzonej kilkakrotnie w jednym sezonie wegetacyjnym ustalana jest oddzielnie dla każdego plonu głównego.
4. **Suma ubezpieczenia dla konkretnej uprawy rolnej**, z zastrzeżeniem ust. 5:
 - 1) odpowiada wartości plonu głównego obliczonej jako iloczyn:
 - a) przewidywanej jednostkowej wydajności, nie wyższej od przeciętnych wydajności uzyskiwanych w danym gospodarstwie, miejscowości lub gminie w okresie ostatnich 3 lat,
 - b) przewidywanej jednostkowej ceny skupu danego plonu na danym terenie w czasie zbiorów a w przypadku plonów objętych umową kontraktacyjną - ceny jednostkowej podanej w tej umowie; w odniesieniu do upraw tytoniu cena ta może obejmować także krajowe płatności uzupełniające,
 - c) areалу zgłoszonej do ubezpieczenia uprawy rolnej, wskazanych w umowie ubezpieczenia;
 - 2) za zgodą Towarzystwa, może odpowiadać wartości obliczonej jako iloczyn:
 - a) ryczałtowej wartości plonu głównego, przypadającej na 1 ha uprawy rolnej,
 - b) areálu zgłoszonej do ubezpieczenia uprawy rolnej, wskazanych w umowie ubezpieczenia.
5. Suma ubezpieczenia dla nasadzeń drzew i krzewów owocowych oraz nasadzeń truskawek odpowiada ich wartości obliczonej jako iloczyn liczby roślin na jeden ha, wartości jednej sadzonki tych roślin oraz powierzchni uprawy.
6. Suma ubezpieczenia każdorazowo ulega zmniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania.

Składka ubezpieczeniowa

§ 14

1. **Składka ubezpieczeniowa** jest to **należna** Towarzystwu składka z tytułu zawartych umów ubezpieczenia upraw rolnych, którą Ubezpieczający pokrywa w całości albo - zgodnie z postanowieniami umowy w sprawie dopłat - w części (**składka**), a w pozostałej części pokrywa minister właściwy do spraw rolnictwa (**dopłata**).
2. Do **dopłaty** stosuje się odpowiednio postanowienia § 18.
3. Wysokość składki ubezpieczeniowej ustala się w oparciu o obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia Taryfę stawek.

4. W indywidualnych przypadkach Towarzystwo może ustalić stawki taryfowe za ubezpieczenie upraw rolnych w wysokości innej, niż określono w Taryfie stawek.
5. Wysokość składki ubezpieczeniowej zależy od przedmiotu ubezpieczenia, zakresu ubezpieczenia, strefy zagrożenia danym ryzykiem wynikającej z Taryfy stawek, sumy ubezpieczenia oraz zwyczaj lub zniżek składki, w szczególności:
 - 1) zniżki za posiadanie w Towarzystwie (w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia upraw rolnych) umowy ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych;
 - 2) zniżki za jednorazową opłatę składki.
6. Wysokość składki ubezpieczeniowej za ryzyko suszy:
 - 1) w Wariancie PEŁNYM, o którym mowa w § 4 ust. 3 pkt 6, wynosi 20 % składki ubezpieczeniowej;
 - 2) w Wariancie PEŁNYM PLUS, o którym mowa w § 4 ust. 3 pkt 16, wynosi 10 % składki ubezpieczeniowej.

§ 15

1. O ile nie umówiono się inaczej, Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłaty składki lub jej pierwszej raty w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Na wniosek Ubezpieczającego składka może być rozłożona na dwie równe raty.
3. W przypadku rozłożenia składki na raty należne odszkodowanie pomniejsza się o pozostałą do zapłacenia i wymagalną ratę składki.

§ 16

1. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Zwrot składki nie przysługuje, jeżeli przed wygaśnięciem umowy ubezpieczenia wystąpiła szkoda całkowita lub szkoda powodująca wyczerpanie się sumy ubezpieczenia.
3. Zwrot składki przysługuje w proporcjonalnej wysokości za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej a podstawę naliczenia składki stanowi niewykorzystana kwota sumy ubezpieczenia.

§ 17

1. Dniem zapłaty składki jest dzień:
 - 1) uznania rachunku bankowego Towarzystwa pełną kwotą składki;
 - 2) wpłacenia pełnej kwoty składki w kasie Towarzystwa;
 - 3) wręczenia pełnej kwoty składki pośrednikowi ubezpieczeniowemu odpowiednio umocowanemu przez Towarzystwo.
2. Postanowienia ust. 1 stosuje się odpowiednio do raty składki.
3. Składkę oblicza się w pełnych złotych, przy czym składkę zaokrągla się do pełnego złotego od 50 groszy (zaokrąglenie w górę), a poniżej 50 groszy w dół (zaokrąglenie w dół).
4. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.

Dopłata do składki ubezpieczeniowej

§ 18

1. Dopłaty przysługują wyłącznie **producentowi rolnemu**, który złożył wniosek o ubezpieczenie upraw rolnych i zawarł umowę ubezpieczenia.
2. Wysokość dopłat określa corocznie Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.
3. Dopłaty wynoszą do 50 % ale nie mniej niż 40 % składki ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych, jeżeli stawki taryfowe ubezpieczenia nie przekraczają:
 - 1) przy ubezpieczeniu upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku jarego, rzepiku, ziemniaków lub buraków cukrowych - 3,5 % sumy ubezpieczenia upraw rolnych; w przypadku rozdzielenia rodzajów ryzyka suma ubezpieczenia danej uprawy rolnej dotyczy wszystkich rodzajów ryzyka;
 - 2) przy ubezpieczeniu rzepaku ozimego, warzyw gruntowych, chmielu, tytoniu, drzew i krzewów owocowych, truskawek lub roślin strączkowych - 5 % sumy ubezpieczenia upraw rolnych; w przypadku rozdzielenia rodzajów ryzyka suma ubezpieczenia

- danej uprawy rolnej dotyczy wszystkich rodzajów ryzyka.
4. Towarzystwo może określić stawki taryfowe w innej wysokości niż określone w ust. 3.
 5. W przypadku gdy stawki taryfowe są wyższe niż określone w ust. 3, ale nie przekraczają 6 % sumy ubezpieczenia, dopłaty do składek przysługują w wysokości określonej w ust. 3.
 6. W przypadku gdy stawki taryfowe przekroczą 6 % sumy ubezpieczenia, **dopłaty** do składek z tytułu umów ubezpieczenia upraw rolnych, w których zastosowano takie stawki, **nie przysługują**.
 7. Dopłaty do składek nie przysługują także w przypadku, gdy suma ubezpieczenia upraw rolnych przekracza **maksymalną sumę ubezpieczenia** upraw rolnych, określoną przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia.
 8. Dopłatę oblicza się w pełnych złotych, przy czym dopłatę zaokrągla się do pełnego złotego od 50 groszy (zaokrąglenie w górę), a poniżej 50 groszy w dół (zaokrąglenie w dół).

Obowiązki Towarzystwa

§ 19

1. Na żądanie Ubezpieczonego, jeżeli nie jest on Ubezpieczającym, Towarzystwo obowiązane jest udzielić mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
2. W terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, Towarzystwo informuje o tym Ubezpieczającego i/lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, pisemnie lub w inny sposób na który ta osoba wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania.

§ 20

Jeżeli w terminie określonym w § 29 ust. 2 Towarzystwo nie może wypłacić odszkodowania, zawiadamia pisemnie osobę zgłaszającą roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania.

Obowiązki Ubezpieczonego

§ 21

Ubezpieczony zobowiązany jest:

- 1) dokonać zasiewu (wysadzenia) na glebach spełniających wymagania poszczególnych rodzajów i odmian roślin;
- 2) dokonać zasiewu (wysadzenia) roślin oraz zbioru plonów w terminach agrotechnicznych właściwych dla danej uprawy rolnej;
- 3) prowadzić uprawę rolną zgodnie z zaleceniami agrotechnicznymi dla poszczególnych gatunków roślin.

§ 22

Ubezpieczony jest zobowiązany umożliwić Towarzystwu sprawdzenie w każdym czasie w okresie ubezpieczenia ilościowego i jakościowego stanu oraz wartości ubezpieczonych upraw rolnych.

§ 23

1. W razie zajścia zdarzenia losowego, którego następstwem jest lub może być szkoda powodująca odpowiedzialność Towarzystwa, Ubezpieczony obowiązany jest:
 - 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;
 - 2) zabezpieczyć przedmiot ubezpieczenia przed dalszą szkodą oraz powiadomić odpowiednie służby ratownicze;

- 3) złożyć niezwłocznie Towarzystwu zawiadomienie o szkodzie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty jej powstania lub uzyskania informacji o jej powstaniu, z zastrzeżeniem pkt 4;
- 4) w przypadku szkody spowodowanej suszą, zgłosić szkodę niezwłocznie po wystąpieniu niedoborów opadów i jednoczesnym wystąpieniu symptomów suszy na roślinach uprawnych;
- 5) przedstawić posiadane dowody, w tym dokumenty i informacje dotyczące zdarzenia i szkody, w szczególności:
 - a) załącznik graficzny (ortofotomapa),
 - b) wypis z rejestru gruntów,
 - c) kopię wniosku o płatności bezpośrednie,
 - d) mapy glebowo – rolnicze, w przypadku szkody spowodowanej suszą;
- 6) ułatwić Towarzystwu ustalenie okoliczności zdarzenia i rozmiaru szkody, w tym nie zmieniać bez zgody Towarzystwa stanu uprawy rolnej spowodowanego przez szkodę do czasu przybycia na miejsce szkody przedstawiciela Towarzystwa, chyba że:
 - a) zmiana jest niezbędna dla zabezpieczenia przed powiększeniem się szkody – w takim wypadku Ubezpieczony zobowiązany jest pozostawić poletko kontrolne, w celu umożliwienia ustalenia przyczyny i rozmiaru szkody,
 - b) przedstawiciel Towarzystwa nie przybył na miejsce szkody w ciągu 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
2. Zawiadomienie o szkodzie powinno zawierać:
 - 1) datę powstania szkody;
 - 2) miejsce szkody;
 - 3) przyczynę powstania szkody;
 - 4) numery działek (pól) i powierzchnie, na których uszkodzeniu uległy uprawy rolne;
 - 5) rodzaj uprawy rolnej, która uległa uszkodzeniu;
 - 6) informację o zamiarze zebrania uszkodzonego plonu głównego bądź o zamiarze dokonania zabiegów agrotechnicznych w celu zastosowania uprawy zamiennej;
 - 7) szacunkową wartość powstałej szkody;
 - 8) wykaz wszystkich pól danej uprawy rolnej, uprawianej w gospodarstwie rolnym, z określeniem ich powierzchni.
3. W razie naruszenia obowiązku, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie lub odmówić jego wypłaty, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia rozmiaru szkody lub uniemożliwiło Towarzystwu ustalenie okoliczności i rozmiaru szkody.
4. W przypadku szkód wyrządzonych przez powódź, jeżeli ustalenie rozmiaru szkody w terminie wskazanym w ust. 1 pkt 6 lit. b jest niemożliwe z uwagi na zalanie terenu, Ubezpieczony zobowiązany jest powiadomić niezwłocznie Towarzystwo o ustaniu przyczyny uniemożliwiającej dokonanie oględzin szkody. Postanowienia ust. 1 pkt 3 oraz § 24 ust. 3 stosuje się.
5. W przypadku ustalania rozmiaru szkody w sposób określony w § 26 ust. 3, Ubezpieczony zobowiązany jest ponadto do powiadomienia Towarzystwa o terminie zbioru plonu głównego, nie później jednak niż na 7 dni przed planowanym zbiorem.

§ 24

1. Jeżeli Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie wykonał obowiązków określonych w § 23 ust. 1 pkt 1 lub 2, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
2. Jeżeli osoba występująca z roszczeniem, z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa, nie dopełniła obowiązków wymienionych w § 23 ust. 1 pkt 5 lub 6, a miało to wpływ na zwiększenie rozmiarów szkody, Towarzystwo może dochodzić od tej osoby zwrotu części wypłaconego uprawnionemu odszkodowania lub ograniczyć odszkodowanie.
3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku określonego w § 23 ust. 1 pkt 3 lub 4, Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Towarzystwu ustalenie okoliczności lub skutków wypadku.
4. Skutki braku zawiadomienia Towarzystwa o wypadku nie następują, jeżeli Towarzystwo w terminie wyznaczonym do zawiadomienia

otrzymało wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

Określenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 25

Odszkodowanie wypłacone przez Towarzystwo z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższe od poniesionej szkody.

§ 26

1. Ustalenia rozmiaru szkody dokonuje upoważniony przedstawiciel Towarzystwa w obecności Ubezpieczonego lub jego przedstawiciela w terminie do 14 dni od daty zgłoszenia szkody. Nieobecność odpowiednio zawiadomionego Ubezpieczonego nie uchybia ważności podjętych czynności oraz dokonanych ustaleń co do zakresu i rozmiaru szkody.
2. Jeżeli szacowanie szkody w terminie 14 dni jest niemożliwe z przyczyn niezależnych od Towarzystwa, szacowania szkody Towarzystwo dokonuje niezwłocznie po ustąpieniu tych przyczyn.
3. Jeżeli szkoda powstała w fazie rozwoju roślin, w której nie jest możliwe ustalenie faktycznego rozmiaru szkody, Towarzystwo dokonuje w ciągu 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie wstępnych oględzin szkody, informując uprzednio o tym Ubezpieczonego; ostatecznego ustalenia rozmiaru szkody Towarzystwo dokonuje bezpośrednio przed lub w czasie zbioru plonu głównego.
4. Szacowania szkody dokonuje się oddzielnie na każdym polu.
5. Symptomami szkody spowodowanej przez:
 - 1) grad - są w szczególności: złamania, zgięcia, pęknięcia, wybicia, ślady po uderzeniach, rozcięcia, przecięcia części lub całych roślin;
 - 2) ujemne skutki przezimowania - są w szczególności: brunatnienie i gnienie roślin, oderwanie części nadziemnej od korzenia, ubytki blaszki liściowej i masy korzenia oraz rozsądzenie tkanek rośliny wskutek zmiany turgoru wywołanej ujemnymi temperaturami;
 - 3) działanie ujemnych temperatur, w tym przymrozki wiosenne - są w szczególności: rozerwania błon komórkowych wskutek zamarzania soku komórkowego w tkankach rośliny, doprowadzające do zamierania całej rośliny lub jej części;
 - 4) powódź - są w szczególności: wygnicie, żółknięcie, zamulenie, wypłukanie z podłoża, wyrwanie roślin lub części roślin;
 - 5) suszę - jest w szczególności ubytek masy plonu głównego;
 - 6) huragan - są w szczególności: wyrwanie roślin z naturalnego podłoża, złamanie, pęknięcie lub zgięcie roślin stwierdzone na przynajmniej 30% roślin na danym polu;
 - 7) deszcz nawalny - są w szczególności: zamulenie, wyrwanie lub wypłukanie roślin z podłoża;
 - 8) piorun - są ślady wyładowania atmosferycznego na ubezpieczonej uprawie, pozostawiające bezsporne ślady tego zdarzenia.

§ 27

1. Z zastrzeżeniem § 28 ust. 1, jeżeli wystąpiła szkoda częściowa, rozmiar szkody ustala się z uwzględnieniem:
 - 1) **powierzchni pola**, na którym uprawa została uszkodzona lub zniszczona, nie większej jednak od powierzchni podanej w dokumencie ubezpieczenia;
 - 2) **wyrażonego w procentach stopnia zmniejszenia plonu głównego**, ustalonego w oparciu o analizę uszkodzeń roślin i obliczonego na podstawie stosowanych w Towarzystwie Norm do ustalania wysokości szkód w uprawach rolnych, które na żądanie Ubezpieczającego Towarzystwo udostępni do wglądu;
 - 3) **sumy ubezpieczenia na 1 ha** określonej na podstawie:
 - a) **wydajności plonu z 1 ha**, jaki mógłby być osiągnięty, gdyby zdarzenie nie nastąpiło, jednak nie wyższej niż podana w dokumencie ubezpieczenia,
 - b) **ceny jednostkowej plonu** podanej w dokumencie ubezpieczenia, z tym że jeżeli w dniu powstania szkody cena rynkowa skupu występująca na danym terenie jest niższa niż 80 % ceny wskazanej w umowie ubezpieczenia, jako cenę jednostkową plonu stosuje się ceny rynkowe skupu; w odniesieniu do upraw tytoniu cena ta może obejmować, zgodnie z zawartą

umową ubezpieczenia, krajowe płatności uzupełniające; w przypadku plonów objętych umową kontraktacyjną przyjmuje się cenę podaną w tej umowie, nie większą jednak niż podaną w dokumencie ubezpieczenia,

lub

określonej na podstawie **ryczałtowej wartości plonu głównego**, przypadającej na 1 ha uprawy rolnej, podanej w umowie ubezpieczenia;

- 4) liczby zniszczonych drzew owocowych, krzewów owocowych lub roślin truskawek oraz wartości jednostkowej ich sadzonek, określonej w umowie ubezpieczenia, ale nie wyższej niż aktualne, na dzień szkody, ceny rynkowe tych sadzonek na danym terenie.
2. **Jeżeli wystąpiła szkoda całkowita**, rozmiar szkody ustala się w wysokości:
 - 1) w uprawach rolnych, z wyjątkiem **warzyw gruntowych, tytoniu, owoców i nasadzeń drzew i krzewów owocowych oraz owoców i nasadzeń truskawek**:
 - a) 25% - jeżeli szkoda powstała w okresie do 15 kwietnia,
 - b) 40% - jeżeli szkoda powstała w okresie od 16 kwietnia do dnia 20 maja,
 - c) 60% - jeżeli szkoda powstała w okresie od 21 maja do dnia 31 maja,
 - d) 85% - jeżeli szkoda powstała w okresie od dnia 1 czerwca,

kwoty, obliczonej według zasad określonych w ust. 1.

2) **w warzywach gruntowych**:

- a) jeżeli szkoda powstała do 31 maja, jak również po tym terminie, gdy szkoda całkowita powstała w okresie 21 dni od wysadzenia roślin lub wysiewu nasion - 25%,
- b) jeżeli szkoda powstała po tym okresie - 85%,

kwoty, obliczonej według zasad określonych w ust. 1;

3) w uprawach **tytoniu** wysokość odszkodowania ustala się w wysokości:

- a) 98% wartości rozsady, jeżeli rośliny - po ich wysadzeniu na pole - zostały całkowicie zniszczone przed terminem obowiązkowego zniszczenia rozsady,
- b) 35% kwoty obliczonej według zasad określonych w ust. 1, jeżeli wierzchołki wzrostu roślin zostały ścięte w okresie od terminu obowiązkowego zniszczenia rozsady do dnia 15 lipca (produkcja liści na pędzie zastępczym),
- c) 70% kwoty obliczonej według zasad określonych w ust. 1, jeżeli nastąpiła całkowita utrata plonu głównego;

4) w **nasadzeniach drzew i krzewów owocowych oraz truskawek** - 100% wartości sadzonek roślin;

5) w **owocach**:

- a) **drzew i krzewów owocowych** - 80%,
- b) **truskawek** - 70%,

kwoty, obliczonej według zasad określonych w ust. 1.

3. Rozmiar szkody, ustalony zgodnie z postanowieniami ust. 1 lub 2, zmniejsza się o stopień zmniejszenia plonu, spowodowany chorobami lub szkodnikami.
4. Rozmiar szkody, ustalony zgodnie z postanowieniami ust. 1, zmniejsza się o zaoszczędzone koszty zbioru.

§ 28

1. Wysokość ustalonego odszkodowania na 1 ha, nie może być większa niż suma ubezpieczenia na 1 ha, określona w umowie ubezpieczenia.
2. Towarzystwo potrąca udział własny Ubezpieczającego w szkodzie, w wysokości 10 % ustalonego odszkodowania, chyba że udział własny został zniesiony.
3. Gdyby w okresie ubezpieczenia ta sama uprawa rolna była kilkakrotnie uszkodzana, przy określaniu rozmiaru każdej następnej szkody uwzględnia się rozmiary poprzednio ustalonych szkód.
4. Jeżeli ubezpieczeniem objęta jest tylko część powierzchni uprawy rolnej, uprawianej w danym gospodarstwie, odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje powierzchnia ubezpieczonej uprawy rolnej do rzeczywistej jej powierzchni, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Postanowień ust. 4 nie stosuje się, w przypadku gdy we wniosku o ubezpieczenie wskazano numery działek i ubezpieczono całość danej uprawy rolnej znajdującej się na danej działce.

6. W przypadku ustalania rozmiaru szkody zgodnie z postanowieniami § 26 ust. 3, odszkodowanie **nie przysługuje, jeżeli uzyskany plon:**
- 1) w odniesieniu do szkód w uprawach rolnych spowodowanych przez **grad, powódź, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne**, huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi oraz lawinę - jest większy niż 90% (dziewięćdziesiąt procent) wielkości plonu głównego;
 - 2) w odniesieniu do szkód w uprawach rolnych spowodowanych przez **suszę** - jest większy niż 75% (siedemdziesiąt pięć procent) wielkości plonu głównego.

Wypłata odszkodowania

§ 29

1. Towarzystwo wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego do odszkodowania, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
2. Odszkodowanie wypłaca się w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.
3. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 2, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania następuje w sposób określony w § 26 ust. 3 lub zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 2, Towarzystwo zawiadamia na piśmie o przyczynach niemożności zaspokojenia roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania.
4. W przypadku zbiegu odszkodowań z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń z tego samego zdarzenia, odszkodowanie wypłaca się do wysokości szkody w granicach sumy ubezpieczenia, w ramach każdego z ubezpieczeń, z uwzględnieniem odszkodowań już wypłaconych.
5. Wypłata odszkodowania następuje jednym z niżej wymienionych sposobów uzgodnionym z osobą uprawnioną do odszkodowania:
 - 1) w kasie Towarzystwa;
 - 2) przelewem na wskazane konto.

§ 30

Towarzystwo zwraca Ubezpieczającemu, w granicach sumy ubezpieczenia, koszty wynikłe z zastosowania dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.

Rozpatrywanie odwołań, skarg i zażaleń

§ 31

1. Ubezpieczający może wnosić odwołania, skargi i zażalenia związane z działalnością Towarzystwa:
 - 1) w sprawach dotyczących zawarcia umowy ubezpieczenia - do dyrektora biura regionalnego, w którym została zawarta lub miała być zawarta umowa ubezpieczenia;
 - 2) w pozostałych sprawach - do Zarządu Towarzystwa - za pośrednictwem biura regionalnego, w którym została zawarta lub miała być zawarta umowa ubezpieczenia.
2. Odwołanie, skarga lub zażalenie dotyczące zakresu odpowiedzialności lub wysokości odszkodowania, powinno być wniesione w terminie 30 dni od daty doręczenia stanowiska Towarzystwa w sprawie.
3. Odwołania, skargi i zażalenia powinny być wnoszone w formie pisemnej.

§ 32

1. Towarzystwo rozpatruje odwołanie, skargę lub zażalenie w terminie 30 dni od dnia jego wniesienia.
2. W razie zaistnienia istotnych przyczyn uniemożliwiających

zachowanie terminu określonego w ust. 1, Towarzystwo zawiadamia o tym osobę wnoszącą skargę lub zażalenie, podając przyczyny opóźnienia, w ciągu 7 dni od stwierdzenia tych przyczyn.

§ 33

1. Jeżeli z treści odwołania, skargi lub zażalenia nie można ustalić ich przedmiotu, Towarzystwo zwraca się do osoby wnoszącej odwołanie, skargę lub zażalenie o wyjaśnienie lub uzupełnienie ich treści w terminie 7 dni od otrzymania pisma Towarzystwa w tej sprawie, z pouczeniem że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie odwołania, skargi lub zażalenia bez rozpoznania.
2. W razie usunięcia braków zgodnie z ust. 1, termin do rozpatrzenia odwołania, skargi lub zażalenia liczy się od dnia usunięcia braków.

Rozwiązywanie sporów

§ 34

Spory jakie mogą wynikać z umowy ubezpieczenia podlegają rozpoznaniu przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

Postanowienia końcowe

§ 35

1. Zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia składane są przez strony tej umowy powinny być sporządzone na piśmie i doręczane za pokwitowaniem odbiorcy lub przesyłane listem poleconym.
2. Jeżeli Ubezpieczający lub uprawniony zmienił adres i nie zawiadomił o tym Towarzystwa, pismo skierowane przez Towarzystwo na jego ostatni adres wywiera skutki prawne od chwili, w której doszłoby do niego, gdyby nie zmienił adresu. Za dzień ten uważa się datę powtórnego awiza.

* * * * *

Klauzula szczególna nr 1

Dodatkowe ubezpieczenie od 8 % ubytku w plonie głównym upraw rolnych od ryzyka gradu, przymrozków wiosennych i ujemnych skutków przezimowania oraz dodatkowe ubezpieczenie od ryzyka ognia.

§ 1

1. Na podstawie niniejszej Klauzuli Towarzystwo obejmuje dodatkowo ochroną ubezpieczeniową plon główny upraw rolnych:
 - 1) od ryzyka **gradu, przymrozków wiosennych oraz ujemnych skutków przezimowania** - jeżeli ubytek w plonie głównym wyniesie co najmniej 8 % ale nie więcej niż 9,9 %;
 - 2) od ryzyka **ognia** - na zasadach określonych w § 2,pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia na podstawie ogólnych warunków obowiązkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia upraw rolnych od zdarzeń losowych, zwanych dalej „OWU”, zgodnie z § 3.
2. Umowy ubezpieczenia zawarte na podstawie niniejszej Klauzuli nie są objęte dopłatami do składek za ubezpieczenie, o których mowa w § 1 ust. 1 OWU.

§ 2

1. Ubezpieczeniem od ognia mogą być objęte plony główne zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku lub roślin strączkowych w okresie wegetacji roślin.
2. Odpowiedzialność za szkody spowodowane przez ogień rozpoczyna się od wejścia roślin i kończy się z chwilą zakończenia zbioru plonu głównego, jednak nie później niż z ostatnim dniem okresu ubezpieczenia, wskazanym w standardowej umowie ubezpieczenia.
3. Za szkody spowodowane przez ogień uważa się szkody powstałe w wyniku działania ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile.
4. Wprowadza się udział własny Ubezpieczonego w szkodzie powstałej w wyniku działania ognia w wysokości 10 % ustalonego odszkodowania, bez możliwości jego wykupienia.

§ 3

Zakres **dotatkowego ubezpieczenia od ryzyka gradu, przymrozków wiosennych, ujemnych skutków przezimowania oraz ognia**, w zależności od wybranej przez Ubezpieczającego opcji, obejmuje ryzyka:

- 1) **gradu oraz ognia (opcja G + O)** - pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia w jednym z Wariantów wymienionych w § 4 ust. 3 pkt 1 oraz pkt 6-16 OWU;
- 2) **gradu, przymrozków wiosennych oraz ognia (opcja GW + O)** - pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia w jednym z Wariantów wymienionych w § 4 ust. 3 pkt 6-9, 13-16 OWU;
- 3) **gradu, ujemnych skutków przezimowania oraz ognia (opcja GU + O)** - pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia w jednym z Wariantów wymienionych w § 4 ust. 3 pkt 6, 7, 9, 10, 12, 14-16 OWU;
- 4) **gradu, przymrozków wiosennych, ujemnych skutków przezimowania oraz ognia (opcja GUW + O)** - pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia w jednym z Wariantów wymienionych w § 4 ust. 3 pkt 6, 7, 9, 14-16 OWU;
- 5) **ognia (opcja O)** - pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia w jednym z Wariantów wymienionych w § 4 ust. 3.

§ 4

Z tytułu objęcia upraw rolnych dodatkową umową ubezpieczenia na podstawie niniejszej Klauzuli, Ubezpieczający zobowiązany jest do uiszczenia dodatkowej składki ubezpieczeniowej, określonej w umowie ubezpieczenia (polisie).

§ 5

W sprawach nieuregulowanych niniejszą Klauzulą zastosowanie mają postanowienia OWU.

* * * * *

Podstawę obowiązywania niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia oraz Klauzuli szczególnej nr 1 stanowi Uchwała nr 285/10 Zarządu T UW „T UW” z dnia 10 listopada 2010 r. oraz Zarządzenie Prezesa T UW „T UW” nr 50/10 z dnia 10 listopada 2010 r.

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia oraz Klauzula szczególna nr 1 mają zastosowanie do umów ubezpieczenia upraw rolnych zawieranych od dnia 1 stycznia 2011 r.

CZŁONEK ZARZĄDU

Agnieszka Różga

PREZES ZARZĄDU

Ewa Stachura-Kruszewska